

ANNE BABA TUTUMLARI

SEMİNERE HOŞGELDİNİZ

Anne Baba Tutumları

- Sunuma başlamadan önce ısınma etkinliği uygulaması
- Oturumun amacı ve içeriğinin açıklanması
- Konu hakkında bilgi verilip etkinliklerin uygulanması
- Oturumun tamamlanmasının ardından oturum değerlendirmesi

ETKİNLİK

'Zaman Makinesi'

I. Otoriter Tutum:

I. Otoriter Tutum:

- Bu tutumu benimseyen anne babalar, **aşırı kontrollüdür**
- Çocuklarıyla etkileşimlerinde **daha az sıcak ilişkiler** kurarlar.
- Çocuğun gelişim düzeyini ve isteklerini dikkate almadan, ondan kendilerinin uygun gördüğü gibi davranmalarını isterler.
- Kurallar **katı** bir şekilde uygulanır ve **itaate önem** verilirken çocukla ikili iletişime girilmemesine dikkat edilir.
- Ailenin istediği davranışlar yerine getirilmediğinde çocuk **cezalandırılır**.

I. Otoriter Tutum:

Böyle bir ortamda büyüyen çocuk,

- ❖ Öfke ve kızgınlık gibi duygularını açıkça belirtemez.
- ❖ Daha bağımlı ve daha zayıf ilişkilere sahip olabilirler.
- ❖ Daha itaatkar ve saldırgan olma eğilimindedirler.
- ❖ Tedirginlik, stres, mutsuzluk, kararsızlık ve özgüven eksikliği görülebilir.

2. İlgisiz Tutum:

2. İlgisiz Tutum:

- İlgisiz anne-babalar çocuğun isteklerine karşı herhangi bir sınırlama getirmezler ve onun istek ve gereksinimlere karşı **kayıtsız** davranırlar.
- Çocuklarını **önemsemezler** ve onların ihtiyaçlarını **görmezden gelirler**.

2. İlgisiz Tutum:

Bu ailelerde yetişen çocuklar;

- ❖ Zamanla olumsuz davranışlar göstermeye başlarlar.
- ❖ Sevgisiz ortamda büyüyen çocuk, dikkat çekmeye ve çevreye varlığını ispatlamaya çalışır.
- ❖ Saldırgan, iletişim sorunları yaşayan ve özgüveni düşük bireyler olabilirler.

3. Aşırı İzin Verici Tutum:

3. Aşırı İzin Verici Tutum:

- Ailelerin çocuklarına karşı hoşgörölü davranmaları, çocukların kendine güvenen, yaratıcı ve sosyal bir birey olarak yetişmesinde destekleyici olmasına rağmen aşırı derecede hoşgörü çocukta olumsuz davranışlara yol açabilir.
- Bu tür anne babalar, çocuklarının isteklerine karşı mantıklı olmasa bile yerine getirirler ve anne babaların isteklerinden çok çocuğun istekleri ön plana çıkar.
- Çocuğa herhangi bir **sınır konulmaz** ve sınırsız özgür olabilecekleri bir ortam yaratılır.
- **Çocuk**, ailede **söz sahibi** kişi konumundadır.
- İzin verici tutumu benimseyen ailelerde **nadiren disiplin** uygulanır.

3. Aşırı İzin Verici Tutum:

Böyle bir ortamda yetişen çocuk;

- ❖ Daha bağımlı birey olmasına ve sosyal açıdan daha az sorumluluk almasına neden olabilir.
- ❖ Sosyal gelişim ve özdenetim konusunda daha fazla sorun yaşarlar.
- ❖ Doğruyu yanlış ayırt etmede sorun yaşayan bireyler olabilirler.

4. Tutarsız Tutum:

4. Tutarsız Tutum:

- Bu tutuma sahip aileler, aşırı hoşgörölü davranış ile otoriter tutum arasında gidip gelirler.
- Çocuğun yaşadığı toplum içinde onaylanan ve onaylanmayan davranışları öğrenmesi gerekir. Tutarsız tutumu benimseyen ailelerde **onaylanan davranışın** ne olduğu çocuk tarafından anlaşılmadığı için sorun yaşanır.

4. Tutarsız Tutum:

- Tutarsız tutumu benimseyen ailelerde aynı çocuk için ebeveynlerden birinin doğru bulduğu davranışı diğeri yanlış olarak değerlendirmektedir.

Çikolata yemek isteyen bir çocuğa annenin izin vermesi durumunda babanın onay vermemesi buna örnektir.

- Bunun yanında aynı ailenin üyesi olan diğeri çocuklara ebeveynler farklı tepkiler vermektedir. Büyük çocuk için farklı, küçük çocuk için farklı ya da kız çocuk için farklı, erkek çocuk için farklı uygulamalar, çocuğun kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir.

4. Tutarsız Tutum:

Bu tutuma sahip ailelerde yetişen çocuklar,

- ❖ Karar vermekte zorlanan,
- ❖ Diğer insanlara güven duyamayan,
- ❖ Dengesiz,
- ❖ Tutarsız,
- ❖ Aşırı isyankâr ya da boyun eğici bireyler olarak yetişebilirler.

5. Aşırı Koruyucu Tutum:

5. Aşırı Koruyucu Tutum:

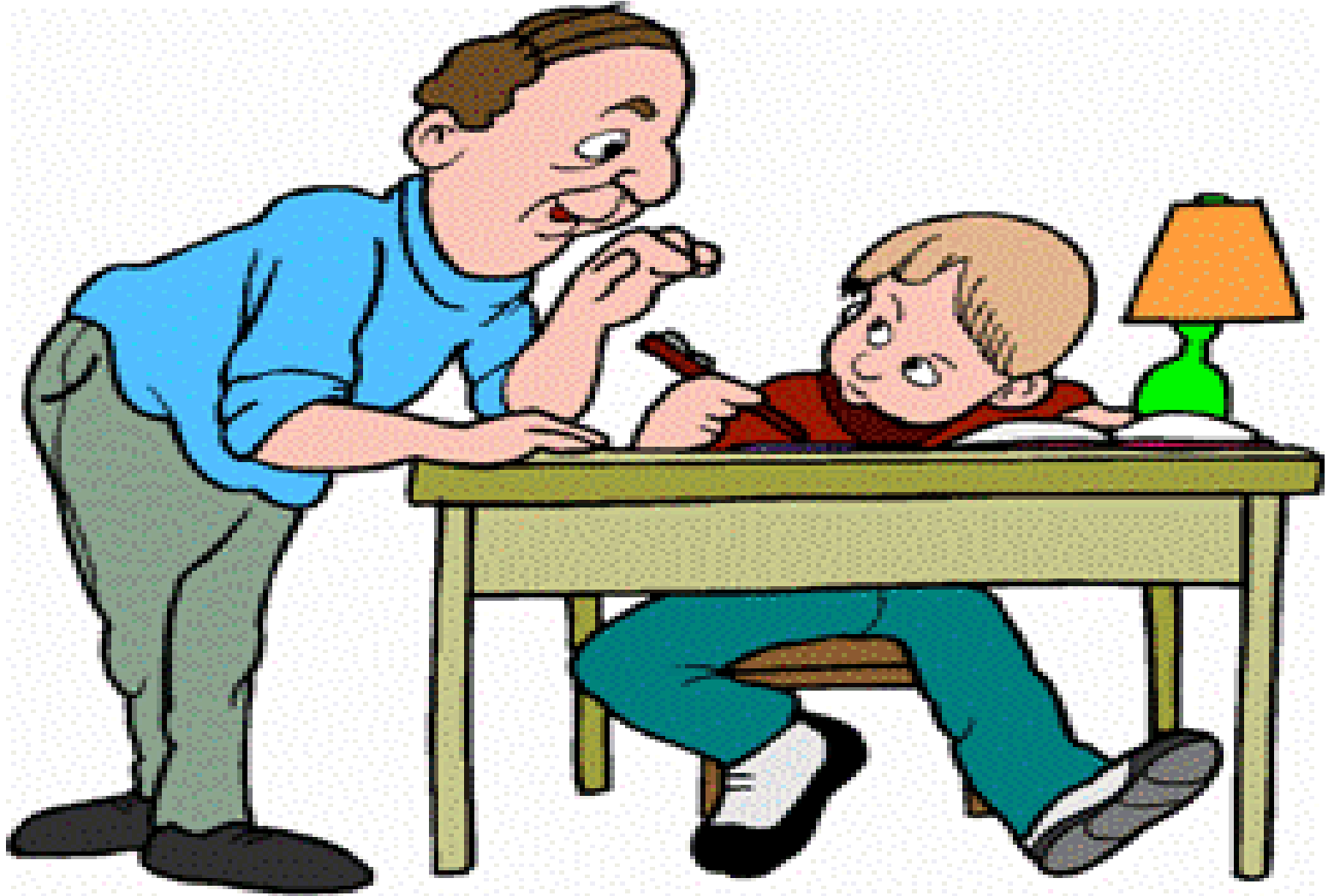
- Çocuklarını **aşırı derecede korur ve kontrol ederler.**
- Çocukların yapabileceği pek çok şey, anne baba tarafından yapılır ve böylece çocukların kendi deneyimleri yoluyla öğrenmeleri engellenir.

5. Aşırı Koruyucu Tutum:

Bu tutuma sahip ailelerde yetişen çocuklar,

- ❖ Kendisini savunamayan,
- ❖ Karar verme becerileri gelişmemiş
- ❖ Kendi işini yapamayan kişiliğe sahip olabilirler.

6. Mükemmeliyetçi Tutum:

6. Mükemmeliyetçi Tutum:

- Bu tutuma sahip anne babalar, yaşantıları boyunca ulaşamadıkları amaçlara kendi çocuklarının potansiyellerine bakmadan ulaşmalarını beklerler.
- Çocuklarından beklentileri yüksektir ve çocuklarının hata yapmalarını kabullenemezler.

6. Mükemmeliyetçi Tutum:

Bu tutuma sahip ailelerde yetişen çocuklar,

- ❖ Bu ağır beklentiler altında ezilerek, sağlıklı bir kişilik geliştiremeyebilirler.
- ❖ Bu çocuklar hayatlarında hep başarıya yönelik çabalarlar ve istedikleri seviyeye ulaşamadıklarında hayal kırıklığı yaşarlar.
- ❖ Mükemmeliyetçi anne-babaların çocukları kendilerini çoğu zaman beceriksiz hissederler.
- ❖ Ailesinin beklentilerini bir türlü karşılayamayan çocuk kendinin değersiz ve başarısız olduğunu düşünür.

ETKİNLİK

‘Tutumları Bulalım’

6. Demokratik Tutum:

6. Demokratik Tutum:

- Anne-baba tutumları arasında **en sağlıklı** olan bu tutumda çocuklara hoşgörölü, güven verici ve destekleyici yaklaşım benimsenir.
- Bu tutuma sahip anne babalar, çocuklarına **sıcak** davranır ve **koşulsuz saygı** ve **sevgi** gösterirler.
- Çocukların her durumda düşüncelerini belirtmelerini ve paylaşmalarını desteklerler.
- Anne babaların davranışları, birbiriyle **tutarlı** ve **kararlıdır**.

6. Demokratik Tutum:

- Demokratik tutuma sahip anne babalar her çocuğun **kendine özgü bir gelişim kapasitesi** olduğunu bilir ve ona uygun davranırlar.
- Çocuklarından gelişimlerine **uygun düzeyde olgun** davranmalarını beklerler.
- Aileler çocukları ile **ortak etkinliklerde** bulunurlar ve onlara **sorumluluk** verirler; gerekli durumlarda desteklerler.
- Demokratik ailelerde **özerk davranışların** desteklenmesine dikkat edilir.
- Çocuğun kendini **ifade etmesine** ve **özdenetim** kazanmasına katkı sağlayacak ortamlar sunulur.

6. Demokratik Tutum:

Bu tutuma sahip ailelerde yetişen çocuklar,

- ❖ Çocuklar sosyal ve duygusal anlamda daha yeterlidirler ve diğer bireylerle daha çok işbirliği içerisindedirler.
- ❖ Kendine güvenen,
- ❖ Uyumlu,
- ❖ Yaratıcı,
- ❖ Bağımsız,
- ❖ Sorumluluk sahibi,
- ❖ İnsanlara güvenebilen ve sevilen bireyler olarak yetişirler.

AİLELERE ÖNERİLER

- Çocuklar, kimse ile **kıyaslanmamalıdır.**

Örneğin “Ablan ne kadar temiz, sen niye bu kadar üstünü kirletiyorsun” ya da “Arkadaşın Ezgi çok uslu ama sen çok yaramazsın” şeklinde yapılan kıyaslamalar çocuğun benlik algısını olumsuz yönde etkileyebilir.

- Çocuk **koşulsuz sevilmelidir.** Anne ve babanın sevgisi bir koşula bağlı olmamalıdır.

“Şu davranışı yaparsan seni severim, şunu yapmazsan seni sevmem” şeklindeki ifadeler veya davranışlar çocuğun ruh sağlığını olumsuz yönde etkiler.

AİLELERE ÖNERİLER

- Çocuğun olumsuz davranışları yerine **olumlu davranışları** ön plana çıkarılmalıdır.
- Çocuklara birer birey olarak **saygı** gösterilmelidir.

Anne-baba çocuklarını, kendinin küçük bir kopyası olarak düşünmemeli ve onların farklı kişilik özelliklerine sahip olduğunu kabul etmelidir.

- Çocuğun **duygularını rahatlıkla ifade edebileceği ortamlar** sağlanmalıdır.

Örneğin “Yemeğini bitirmelisin çünkü iyi beslenmek bizi hastalıktan korur” gibi...

AİLELERE ÖNERİLER

- Çocuklara, **gelişim düzeylerine uygun** kurallar konulmalı ve bu kuralların gerekçeleri açıklanmalıdır.
- Çocuklara günlük yaşamda, **karar verme davranışı** kazanabilmeleri için ortamlar sağlanmalıdır.
- Çocukların günlük yaşamlarında **problem çözme becerileri** geliştirmeleri desteklenmelidir.

AİLELERE ÖNERİLER

- Aile bireyleri tarafından çocuklara kendi evlerinde **rahat** ve **mutlu** hissedecekleri ortamlar sağlanmalıdır.
- Aileler çocuklarına **nitelikli zaman** ayırmalıdır.

Ayrılan zamanın niceliği değil niteliği önemlidir. Çocuğun sadece yanında bulunmak yeterli değildir. Önemli olan onunla göz teması kurarak, sohbet ederek ve gelişimlerini destekleyecek etkinlikler yaparak vakit geçirmektir.

AİLELERE ÖNERİLER

- Gelişimine uygun etkinliklerde **bağımsız davranış gösterme** fırsatı sunulmalıdır.
- Çocuklara **gelişimlerine uygun sorumluluk** verilmelidir.

Örneğin, akşam yemeği için masa hazırlamada çocuktan peçeteleri yerleştirmesi veya masa örtüsünü sermede yardım etmesi istenebilir.

DEĞERLENDİRME ETKİNLİĞİ :

- “Nasıl Bir Ebeveynim?” Katılımcılara kendi çocuk yetiştirme tutumlarını nasıl gördükleri sorulur. Anne ya da baba kendi tutumunu ve eşinin tutumunu nasıl gördüğünü yazar.

Formu Doldurmanın Adı Soyadı:

Annenin tutumu:

Babanın tutumu:

Ailenin genel tutumu:

KAYNAKÇA:

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü-Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)